

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odchod do starobního důchodu

Starobní důchod je jednou ze šesti dávek důchodového pojištění. (§ 4 zák. [155/1995](#) Sb.). Odchod do starobního důchodu je podmíněn dosažením určitého věku (paragrafy 29, 30-32, 74, 76, a 94 zákona [155/1995](#) Sb.) a získáním potřebné doby pojištění. Další podmínkou možného odchodu do starobního důchodu je zanechání výkonu výdělečné činnosti, případně výkon výdělečné činnosti za podmínek a rozsahu stanoveném v § 37 cit. zák.

Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)

Jednat ve věci budoucího nároku na přiznání starobního důchodu může osoba pověřená oprávněnou osobou plnou mocí. Podat žádost o přiznání starobního důchodu může však pouze oprávněná osoba, případně zákonný zástupce oprávněné osoby (je-li oprávněná osoba zbavena způsobilosti k právním úkonům). Zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení umožňuje pouze ve výjimečných případech podání žádosti rodinným příslušníkem, případně jinou osobou na základě udělené plné moci, ovšem jen za předpokladu, že oprávněná osoba podle vyjádření lékaře, vzhledem ke svému zdravotnímu stavu, nemůže podat žádost sama, a s podáním této žádosti jinou osobou vyslovila souhlas.

Postup řešení

Nárok na přiznání starobního důchodu (tzv. řádného starobního důchodu) vzniká: získáním 25 roků pojištění a dovršením důchodového věku, stanoveného v paragrafech 29, 32, 74, 76 a 94 zákona [155/1995](#) Sb.,
získáním 15 roků pojištění a dovršením věku 65 let.

Starobní důchod lze přiznat za předpokladu získání 25 let pojištění až 3 roky před dovršením důchodového věku (tzv. předčasný starobní důchod, jehož výše je nižší, než výše řádného starobního důchodu), přičemž takto přiznaný důchod nelze ke dni dovršení důchodového věku přepočítat (přiznat řádný starobní důchod).

Starobní důchod (rovněž tzv. předčasný) lze přiznat za předpokladu 25 let pojištění až 2 roky před dovršením důchodového věku, jsou-li splněny následující podmínky:

pojištěnec byl nepřetržitě po dobu nejméně 180 kalendářních dnů veden v evidenci uchazečů o zaměstnání a ke dni uplynutí této doby mu do dosažení důchodového věku chybí nejvýše 2 roky, pojištěnec je poživitelem částečného invalidního důchodu.

Takto přiznaný předčasný starobní důchod (který je rovněž nižší než řádný starobní důchod), lze ke dni dovršení důchodového věku přepočítat (přiznat řádný starobní důchod).

Starobní důchod lze přiznat až 5 roků před dovršením důchodového věku, a to za předpokladu, že pojištěnec získal 25 roků pojištění a pobíral plný invalidní důchod nepřetržitě alespoň po dobu 5 let, nárok na plný invalidní důchod zanikl a ke dni odnětí tohoto důchodu do dosažení důchodového věku chybí pojištěnci nejvýše 5 let.

Takto přiznaný předčasný starobní důchod lze ke dni dovršení důchodového věku přepočítat (přiznat řádný starobní důchod).

Podejte písemnou žádost o starobní důchod na předepsaném tiskopisu.

Vyřizuje

Správa sociálního zabezpečení

Žádosti osob výdělečně činných v organizacích, které zaměstnávají více než 25 zaměstnanců, sepisují příslušné personální útvary těchto organizací. Žádosti osob výdělečně činných v organizacích s počtem zaměstnanců do 25, dále žádosti osob samostatně výdělečně činných a osob nezaměstnaných, sepisují okresní správy sociálního zabezpečení (v Praze územní pracoviště Pražské správy sociálního zabezpečení) příslušné podle místa trvalého bydliště oprávněné osoby.

K poskytnutí odborné pomoci je příslušná OSSZ (v Praze PSSZ). Vlastní rozhodování o starobním důchodu potom přísluší ČSSZ, pokud jde o příslušníky ozbrojených sborů jsou k rozhodování o důchodu příslušné orgány MV, MO případně MS. Žádost je možné sepsat 3 měsíce před datem, od něhož je přiznání starobního důchodu požadováno.

Potřebné doklady

Při uplatnění žádosti o starobní důchod je nutné mít k dispozici následující doklady:

žádost o starobní důchod,

občanský průkaz (u cizinců doklad prokazující jejich totožnost),

doklady o studiu, event. učení (i neukončeném),

doklady o výkonu vojenské služby (civilní služby),

doklady prokazující doby zaměstnání, případně doby vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, které chybí v předstihovém listu, je-li předstihový list při řízení o přiznání starobního důchodu k dispozici.

Není-li k dispozici, předkládá žadatel doklady (potvrzení, pracovní smlouvy atp.), které o své předchozí výdělečné činnosti vlastní. Nemá-li žádné doklady, pouze uvede při sepisování žádosti (do vymezeného prostoru předepsaného tiskopisu) údaje o dobách předchozí výdělečné činnosti, případně náhradních dobách (např. doba vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání) v rozsahu, v jakém tyto trvaly.

Ženy, které žádají o přiznání starobního důchodu při dosažení důchodového věku, ovlivněného výchovou dětí, a ženy i muži žádající uznání péče o dítě, předkládají:

rodné listy dětí, případně výpisy z matriky narození,

příslušný doklad prokazující osvojení dítěte, jde-li o osvojené dítě,

jde-li o dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů, předkládá se rozhodnutí příslušného orgánu, kterým bylo dítě svěřeno do péče žadatele,

jde-li o období od 1. 1. 1996, předkládají muži rozhodnutí OSSZ (OSSZ) o době a rozsahu péče o dítě, ženy tato rozhodnutí předkládají pouze tehdy, pečovaly-li po 4. roce věku o děti dlouhodobě těžce zdravotně postižené.

Formuláře ke stažení

Žádost o důchod podejte na předepsaném tiskopisu ČSSZ 89 1001. Tiskopisy žádostí jsou k dispozici na všech okresních správách sociálního zabezpečení.

Správní a jiné poplatky

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny. Případné ověření pravosti listinných dokumentů (pořízených opisů podle originálu) předkládaných spolu se žádostí o důchod, provádí bezplatně příslušná OSSZ (PSSZ).

Lhůty pro vyřízení

Lhůty jsou řešeny v souladu se správním řádem. Žádost má být vyřízena do třiceti, ve zvlášť složitých

případech do šedesáti dnů.

Další činnosti jsou po vás jako žadateli požadovány

Další činnosti nejsou stanoveny. Ve výjimečných případech může být žadatel vyzván k součinnosti při šetření neprokázaných dob pojištění. Po přiznání dávky je oprávněný poživatel starobního důchodu, podle § 50 odst. 1 zák. [155/1995](#) Sb., povinen písemně hlásit plátcí dávky do 8 dnů případné změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu (např. ohlásit nástup do pracovního poměru sjednaného na dobu neurčitou, překročení povolené hranice příjmu atp.).

Podle kterého právního předpisu se postupuje

582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

18. Jaké jsou související předpisy

71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád)

Opravné prostředky

Proti rozhodnutí ČSSZ o přiznání dávky důchodového pojištění se řádné opravné prostředky v řízení správním nepřipouštějí. Rozhodnutí o přiznání důchodu je pravomocné dnem jeho doručení. Proti pravomocnému rozhodnutí ČSSZ může ovšem oprávněný, který se domnívá, že byl ve svých právech zkrácen, podat do 2 měsíců ode dne doručení rozhodnutí žalobu. Náležitosti žalobního návrhu jsou upravuje § 71 zák. [150/2002](#) Sb. (Soudní řád správní). K řízení o žalobě je příslušný krajský (v Praze Městský) soud, v jehož obvodu má navrhovatel bydliště, popř. v jehož obvodu se zdržuje.

Sankce v případě nedodržení předepsaných povinností

Jestliže příjemce starobního důchodu nesplní povinnost stanovenou v § 50 odst. 1 zák. [582/1991](#) Sb., hlásit do 8 dnů skutečnosti rozhodné pro trvání nároku na dávku její výši a výplatu, nebo jestliže přijal důchod nebo jeho část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že důchod byl vyplacen neprávem, nebo ve vyšší částce než náležel, je povinen podle § 118a zák. [582/1991](#) Sb. neprávem vyplacené částky starobního důchodu vrátit.

Návod je zpracován podle právního stavu ke dni 1.9.2003

Zdroj: ČSSZ